

Jonas SLAATS

Organisator vastenweekend Gandhi

Met zijn kale hoofd en blote voeten heeft hij iets van een boeddhistische monnik, maar hij is christen, „zot van Franciscus van Assisi” én gehuwd met een moslima. Jonas SLAATS (31) draagt vele identiteiten in zich en voelt zich daar uitstekend bij. In deze eerste week van de veertigdagentijd gaat onze belangstelling vooral uit naar zijn indringende visie op het vasten.

‘Vasten kweekt zelfdiscipline van de ziel’

Lieve WOUTERS

Als student voelde Jonas SLAATS zich aangetrokken door het radicale voorbeeld van een religieus leven in armoede zoals Franciscus. Op kot in de abdij van Keizersberg legde hij zichzelf een jaar celibatair leven op. Intussen raakte hij geboeid door GANDHI, die het vasten vaak inzette in zijn strijd voor rechtvaardigheid en vrede. SLAATS organiseert nu de jaarlijkse vastenweekends, eind januari, ter herdenking van GANDHI.

– In uw appartement – met uitzicht op de Antwerpse kathedraal – richtte u een gebedshoek in, maar franciscaan bent u niet geworden?

Ik werd geboren in De Pinte, in een katholiek gezin. Als tiener was ik zot van de figuur van Franciscus. Ik nam zijn regel als basis om iets op te bouwen voor mezelf. Later moest ik inzien dat zijn levensstijl niet vol te houden is in deze samenleving. Ofwel isoleer je jezelf, ofwel moet je voortdurend toegevingen doen en houd je je overtuiging niet zuiver.

Intussen leerde ik India goed kennen en met name de spiritualiteit van Gandhi. Ik bezocht ook het werk van zuster Jeanne Devos, dat diepe indruk op me maakte, en stelde mijn eigen idealen in vraag. Ik wilde daarnaar blijven leven, zo eerlijk mogelijk, om er een geloofwaardige getuige van te zijn. Wie grote idealen voorstaat, maar er niet naar leeft, levert een tegengetuigenis.

– U bestudeerde de religieuze grond van Gandhi's vasten. Ziet u gelijkenissen met het christelijke vasten in de veertigdagentijd?

De religieuze praktijk van het vasten komt voor in haast elke godsdienst en in de grond zie ik geen grote verschillen. Het gaat erom aan den lijve te ondervinden wat armoede is en van daaruit solidair te worden met wie in armoede leeft. Het gaat om afstand doen van wat je al te veel in beslag neemt en zo ruimte vrij te maken voor God.

Christus maakte van het vasten een persoonlijke zaak. Als je vast, doe het dan in het verborgene, niet voor de oog van de menigte of omdat het moet. Het gaat tussen jou en God. Dat was nieuw. Bij Gandhi kreeg het vasten ook een maatschappelijk doel. Hij gebruikte het vasten als een sociaal middel om onrecht te doorbreken.

Begrijp het niet als een hongerstaking om een of ander voordeel voor jezelf af te dwingen. Gandhi zette met zijn vasten niet zijn tegenstander onder druk, maar hij spoorde zijn medestanders aan om, bijvoorbeeld, niet langer de onaanraakbaren in het Indiase kastensysteem te onderdrukken of om geen geweld te gebruiken tegen moslims.

– Wat betekent vasten voor u persoonlijk?

Bijzonder veel. Het is een symbolische daad, die door de fysieke uiting ervan veel minder vrijblijvend wordt. Enkele dagen niet eten, dat pakt. Als je dat probeert, beseft je pas goed wat je voornemen om minder gehecht te zijn aan het materiële, echt betekent. Dan weet je pas hoe moeilijk het eigenlijk is.

„Vasten draait om afbraak van het ego. Het komt voor in alle godsdiensten en schept verbondenheid”

Ik zie vasten als een spirituele oefening die je geregeld moet doen. Het blijft altijd even afzien, doorbijten, niet toegeven aan de honger. Zo leer je op een innerlijke manier strijden tegen belangrijke verleidingen. Je kweekt zelfdiscipline van de ziel.

– Het fysieke vasten is in Kerk grotendeels vervangen door solidariteitsacties. Hoe staat u daar tegenover?

Ik stel me er toch vragen bij wanneer solidariteit beperkt wordt tot het inzamelen van geld en goederen. Wat leren onze kinderen daarbij? Vooral ‘ophopen’. Hoe kun je echt tot solidariteit bewogen worden, als je niet weet hoe het voelt om behoeftig te zijn? Wie echt vast, beseft dat de wereld gewoon niet verder kan zoals hij draait. Consuminderen is iets wat we echt moeten oefenen.

Tijdens onze jaarlijkse vastenweekends ter herdenking van Gandhi eten we een heel weekend niets, van vrijdagavond tot zondagmiddag. Het weekend verloopt grotendeels in stilte en eindigt met het samen breken van de vasten. Ook tijdens de veertigdagentijd vast ik, op verschillende manieren. De eerste periode laat ik dingen achterwege zoals alcohol en televisie. Tijdens de Goede Week beperk ik me tot rijst

Jonas Slaats: „Hoe kun je echt tot solidariteit bewogen worden, als je niet weet hoe het voelt om behoeftig te zijn?” © Frank Bahnmmuller

en water en de drie laatste dagen eet ik helemaal niets.

– U bent gehuwd met een Turkse moslima. Weer een heel andere cultuur en religie erbij.

Sezin was via een uitwisselingsprogramma in Engeland en van daaruit liep ze stage in Brussel. Toen ze terugkeerde naar Turkije, volgde ik haar. In tegenstelling tot het Hindi, dat tenslotte een Indo-Europese taal is, kon ik het Turks niet echt onder de knie krijgen. Na een jaar kwamen we samen terug.

Door Sezin leerde ik de islam beter kennen. Zo kreeg ik enkele maanden geleden het aanbod om zakelijk coördinator te worden van het pas opgerichte Expertisecentrum voor Islamitische Culturen in Vlaanderen. Van daaruit zet ik me nu ook in voor een betere verstandhouding tussen moslims en niet-moslims.

– Hoe combineert u al die identiteiten?

Voor mij is dat vanzelfsprekend. Niet dat ik alles in mezelf op een hoop gooi, maar ik ben er wel van overtuigd dat mensen vanuit verschillende levensbeschouwingen naar hetzelfde punt kunnen groeien. De eerste stap daarin is ego-afbraak. Het gevoel ongelukkig te zijn, zit in je ego. De basale stelling in elke levensbeschouwing komt erop neer dat je je ego moet uitzuiveren.

Pas daarna treden verschillen op tussen de godsdiensten. In het christendom heb je het voorbeeld van Christus. Het hindoeïsme legt de nadruk op de eenheid in de kosmos. De islam heeft het dan weer over de totale overgave aan God en zijn voorschriften. Het vasten – de ego-afbraak – is interreligieus, het kan diepe verbondenheid scheppen over alle culturen en godsdiensten heen.